

като роман-възмездие за историческите грехове на буржоазията, защото светът на героите революционери, борците за новия свят, е заразен също от вируса на патологичната обремененост. Много от героите, които представляват социалните низини, загиват не с трагизма на вътрешната разруха, а със съзнанието за естествен край, подчинен на идеала. Тоест колективистичните цели и интереси оживяват своята разумност в предсъзнаването, за да разкрият лудостта, която бележи параноичната отдаденост на чувството да бъдеш притежаван. Различните социални прослойки попадат по различен начин под властта на желанията и страстите, които маркират интересите на групата. Параноята е ориентирана към тялото на капитала – парите или революционното тяло като форма на могъщество и стадност. Героите в романа се отдават на желанието, за да попаднат в механизмите на смачканото желание. Особен интерес представлява образът на Лила, който е определян от критиката като един от малкото неуспехи на Димов. Неоснователни са упреците, че образът е схематичен, повърхностно изграден, всъщност Лила е образ-модел според терминологията на Лорънс. Тя е водена от озлоблението на бедността и жаждата за богатства, но за разлика от Борис Лила се стреми към колективистично преразпределяне, отдадена е безусловно на борбата си и отстранява всичко от пътя си, което би могло да накърни идеала ѝ. Отдадеността на погубващата страст да бъдеш притежаван и да притежаваш, да доминираш над подчинените групи, от които сам си част, всъщност изличава всичко човешко. Интимният избор не съществува, а любовта е форма на параноична преданост на институцията. Лила категорично се разделя с Павел без вътрешна борба, защото силата на идеята е приглушила човешкия инстинкт, тя избира Лукан не като мъж, а като лидер на организацията, която инвестира и преразпределя либидиналните енергии в предсъзнаваните цели и интереси на колектива. Тези цели и интереси обаче трябва да бъдат завоалирани, кодирани, представени като общи, те са и остават единствено партийни. Някои критици вярно подчертават, че и Лукан и Павел трябва да се разглеждат като образи символи на идеята. Според мен те са симулакури "про-